

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D., a soudců Mgr. Filipa Skřivana a JUDr. Ing. Venduly Sochorové v právní věci

žalobce: **Veselá věda, středisko volného času s.r.o.**
sídlem Třešňová 380, Radonice
zastoupen Mgr. Ing. Martinem Lukášem, advokátem
sídlem Na Florenci 15, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**
sídlem Karmelitská 5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2025, č. j. MSMT- 6819/2025-2,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Krajský úřad Jihomoravského kraje (dále jen „krajský úřad“) rozhodnutím ze dne 16. 1. 2025, č. j. JMK 167457/2024, zamítl žádost žalobce o zápis střediska volného času (dále jen „SVČ“), jehož činnost měla na konkrétních 7 místech vykonávat školská právnická osoba Veselá věda, středisko volného času Jižní Morava, do rejstříku škol a školských zařízení (dále jen „rejstřík“). Podle krajského úřadu žádost není v souladu s dlouhodobými záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2024-2028 (DZ JMK) a České republiky 2023-2027 (DZ ČR) ve smyslu § 148 odst. 3 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Zejména proto, že dle DZ JMK nebudou zapisována do rejstříku nová SVČ a nové SVČ mělo působit v přiměřené dojezdové vzdálenosti od stávajících míst výkonu činnosti SVČ. Žalovaný zamítl odvolání žalobce a napadené rozhodnutí potvrdil.

II. Žaloba

2. Podle žalobce je odůvodnění napadeného rozhodnutí nedostatečné. Osmnáct z dvaceti stran tvoří doslovně přepsaná podání žalobce nebo úřední dokumenty. Stanovisko krajského úřadu k odvolání žalobce nelze (ani vtělením do napadeného rozhodnutí) považovat za odůvodnění odvolacího rozhodnutí. Napadené rozhodnutí nadto reaguje jen na *shrnutí a doplnění odvolací argumentace* ze dne 4. června 2025, nikoliv na komplexní argumentaci v odvolání. A i to nedostatečně. Jediným srozumitelným důvodem zamítnutí odvolání žalobce je údajný rozpor žádosti s DZ JMK.
3. DZ JMK vylučuje zapsání jakéhokoli nového SVČ. To je podle žalobce v rozporu s účelem sledovaným oběma dlouhodobými záměry – rozvojem zájmového vzdělávání. Krajské úřady mají ve své pravomoci stanovit konkrétní kritéria pro zápis SVČ, ne jejich zápis plošně zakázat. Mají být zákonným podkladem, dle něhož správní orgány rozhodují, nikoliv vlastním definitivním určovatelem obsahu rozhodnutí správních orgánů. Plošný zákaz je nadto nefunkční a v rozporu s žádoucím vývojem vzdělávací soustavy ČR. Podle DZ JMK nepřipadá v úvahu zápis nových SVČ v budoucnu ani kdyby všechna SVČ ukončila svou činnost nebo se jinak zásadně změnily podmínky.
4. Podle žalobce je plošný zákaz zápisu nových SVČ diskriminační a zasahuje do samotné podstaty práva na vzdělání, jelikož vylučuje zřizování *neveřejných škol*. Zatímco stávajícím SVČ zapsaným v rejstříku je umožněno zapsat si nová místa výkonu činnosti (v případě, že tam přestane být zájmové vzdělání poskytováno nebo není nabídka dostatečná), noví žadatelé mají smůlu. Dochází tak upřednostnění stávajících SVČ na úkor nových žadatelů, místo toho, aby se vzaly v úvahu obsah, parametry a kvalita poskytovaného vzdělávání. Již zapsaná SVČ mají fakticky oligopol a nemají žádnou motivaci zvyšovat úroveň poskytovaného vzdělávání. Nová alternativní vzdělávací koncepce nemůže z kapacitních důvodů uspět. Žalobce přitom poukazoval na polytechnické a přírodovědecké zaměření kroužků, které v současné struktuře SVČ v kraji zastoupeny doposud nejsou. Zároveň žalobce uvádí, že v nyní posuzovaném případě *v podstatě nejde o zápis nového SVČ*, protože žalobce tyto kroužky v kraji dlouhodobě poskytuje. Žalobce je zapsán v rejstříku, pouze zřizuje nový subjekt, aby vyhověl DZ ČR, který zamezuje zapisování míst výkonu činnosti mimo kraj, ve kterém je SVČ zapsáno. DZ ČR nadto předpokládá rozvoj vzdělávací soustavy; vzhledem k zamezení vzniku nových školských zařízení je s ní DZ JMK v rozporu.

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

5. Správní orgány nedostatečně zdůvodnily, co považují za přiměřenou dojezdovou vzdálenost. Žalobce v odvolání poukazoval na konkrétní dojezdové vzdálenosti, na nezbytnost započítat také cestu na a z příslušného dopravního prostředku, na intervaly spojení hromadnou dopravou, na to, že žáci těchto kroužků jsou malé děti, jakož i na to, že krajský úřad opakovaně v nedávné době do rejstříku zapsal na základě žádostí jiných žadatelů místa, která byla mnohem blíže k tehdy stávajícím místům poskytovaného vzdělávání, aniž by důvody tohoto rozdílného posouzení z odůvodnění vyplývaly. Nezjišťovaly, jaký je o kroužky poskytované žalobcem zájem a že reflektují potřeby žáků, rodičů a ředitelů škol. Vůbec se nezabývaly ani rozdílem mezi domy dětí a mládeže (DDM) a stanicemi zájmových činností (dále jen „stanice“) a nevzaly v potaz porovnání programové nabídky ani zájem rodičů, dětí a ředitelů škol. Napadené rozhodnutí je tak produktem svévole žalovaného, s účelem uškodit žalobci.

III. Vyjádření žalovaného, replika žalobce, duplika žalovaného

6. Žalovaný se žalobou nesouhlasí a odkazuje na napadené rozhodnutí. Pokud v něm nereagoval na všechny odvolací námitky, bylo tomu tak proto, že žalobce doplnil odvolání opožděně. Nesoulad žádosti alespoň s jedním z dlouhodobých záměrů je důvodem pro zamítnutí žádosti o zápis školského zařízení do rejstříku. Zápis SVČ dle žádosti žalobce vylučují oba dlouhodobé záměry. O jejich zákonnosti nemá žalovaný pochybnosti.
7. DZ JMK je strategický dokument, nikoli normativní právní akt. Jeho účelem je plánování a koordinace rozvoje vzdělávací soustavy v kraji. Reflektuje aktuální stav v době svého přijetí a strategicky předjímá vývoj v následujících (nejbližších) letech. V době jeho přijímání bylo dosaženo optimálního počtu SVČ a nebylo vhodné, aby počet dále rostl. Vzdělávací soustava není běžným tržním prostředím se svobodnou soutěží, ale podléhá zásadní regulaci. Existence SVČ je spojena nejen s finanční podporou, ale také kontrolní činností. Není proto možné, aby činnost vykonával každý, kdo o to projeví zájem. Dlouhodobý záměr nijak nerozlišuje mezi odlišnými žadateli a nemůže být tedy diskriminační. Stát nemá povinnost garantovat vznik nových soukromých školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Žalovaný neshledal dostatečné důvody příslušné ustanovení DZ JMK „překonat“ a žádosti žalobce vyhovět. Ani mu není známo, že by krajský úřad v nedávné době zapsal do rejstříku střediska volného času v kratší vzdálenosti od již existujících zařízení. Za působnosti DZ JMK, tedy od jeho schválení a zveřejnění, nebylo podle údajů v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno žádné nové středisko volného času v rámci Jihomoravského kraje, které by dokládalo nerovný přístup správních orgánů vůči žalobci.
8. Faktické poskytování zájmové činnosti či volnočasových aktivit není ekvivalentem výkonu činnosti školského zařízení, jak je definováno školským zákonem. Žalobce tak nemá postavení, které by odůvodňovalo odlišné zacházení oproti jiným žadatelům, kteří dosud v Jihomoravském kraji žádné středisko neprovozují.
9. Námitky nesprávně zjištěného skutkového stavu jsou ve skutečnosti nesouhlasem s právním posouzením (např. přiměřené dojezdové vzdálenosti). To, zda jde o stanici zájmových činností nebo dům dětí a mládeže, je irrelevantní. Významný není ani úspěch žalobce ve Středočeském kraji. Podle žádosti má činnost SVČ vykonávat nová právnická osoba (která dosud nevznikla), nikoliv žalobce. Ten žádné relevantní *kvalitativní aspekty*, které by mohly vést k jinému rozhodnutí, netvrdil.
10. Žalobce v replice uvádí, že žalovaný ve svém vyjádření, stejně jako v napadeném rozhodnutí, nic neobjasnil. Žalobce netvrdí (a ani netvrdil), že by jeho vyjádření v odvolacím řízení mělo Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

být součástí odvolání. V žalobě ale namítá, že žalovaný nereagoval na samotné odvolání, nikoliv na jeho pozdější doplnění. V žádosti je jako poskytovatel vzdělávání uveden žalobcem nově zřízený subjekt pouze proto, že od schválení DZ ČR již není do rejstříku možné zapisovat nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb mimo území kraje, v němž má sídlo právnická osoba, která činnost střediska volného času vykonává. Na svém procesním postoji žalobce trvá.

11. Ve svém dalším vyjádření ze dne 30. 4. 2026 žalobce dodal, že žalovaný dne 27. 4. 2026 v obdobné věci rozhodnutím č. j. MSMT-1604/2026-6 (dále jen „rozhodnutí Vysočina“) zrušil rozhodnutí krajského úřadu Kraje Vysočina. Dospěl k závěru, že vyloučení zápisu nových SVČ dlouhodobým záměrem kraje samo o sobě nepředstavuje způsobilý důvod zamítnutí žádosti. Upřednostnění stávajících subjektů musí mít *přesvědčivý, racionální a legitimní důvod*. Tvrzení v DZ JMK, že je kapacita SVČ v kraji dostatečná, není ničím podložené ani odůvodněné. Žalovaný měl proto v nyní posuzované věci postupovat stejně.
12. Žalovaný ve vyjádření k replice uvádí, že žalobcem odkazovaná rozhodnutí byla vydána v odlišných skutkových i právních okolnostech a jejich závěry nelze mechanicky přenášet na nyní posuzovanou věc. Rozhodnutí ze dne 27. 7. 2021 č. j. MSMT-13188/2021-3, se týkalo oblasti základního uměleckého vzdělávání, pro kterou DZ ČR stanoví jiná pravidla. Závěry tohoto rozhodnutí jsou sice citovány v rozhodnutí Vysočina, avšak z citace nelze dovodit, že je vyloučeno prostřednictvím dlouhodobého záměru kraje zamezit zápisu nových SVČ do rejstříku. V rozhodnutí Vysočina bylo shledáno pochybení především v tom, že správní orgán založil své rozhodnutí výlučně na dílčím ustanovení dlouhodobého záměru kraje, aniž by posoudil další relevantní skutečnosti. V nyní projednávané věci bylo posouzení žádosti provedeno komplexně, nadto byl shledán i rozpor s DZ ČR.

IV. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
14. Žaloba není důvodná.
15. V první řadě žalobce namítá, že žalovaný nereagoval na jeho odvolání a převážnou část napadeného rozhodnutí tvoří doslovná kopie jeho podání, prvostupňového rozhodnutí a stanoviska krajského úřadu k odvolání. Napadené rozhodnutí proto považuje za nepřezkoumatelné.
16. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno jen těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí. „*Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno*“ (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74). Obecně postačí, když správní orgány vysvětlí, proč nepovažují argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereagují na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky. Správní orgány ani soudy totiž nemají povinnost vypořádat se s každým dílčím tvrzením, pokud proti němu postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43).

17. Zdejší soud souhlasí se žalobcem, že doslovné vtělení celého prvostupňového rozhodnutí, odvolání či jiného podání žalobce a stanoviska krajského úřadu k odvolání do odůvodnění rozhodnutí o odvolání není z hlediska přehlednosti a přesvědčivosti obecně nejlepší variantou. Takový postup ale sám o sobě nevede k nezákonnosti nebo nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Nelze se ani ztotožnit s tím, že by obsah těchto dokumentů nebylo možné považovat za součást odůvodnění napadeného rozhodnutí. Tento postup je navíc pochopitelný v nyní posuzované věci, kdy odvolání z velké části odpovídá tvrzením a námitkám, které žalobce uplatnil již v řízení před krajským úřadem, a zároveň se žalovaný se závěry krajského úřadu ztotožňuje. Z rozhodnutí krajského úřadu (a poté i napadeného rozhodnutí) je zřejmé, že důvodem zamítnutí žádosti byl rozpor s DZ JMK a DZ ČR, a je z něj rovněž patrné, v čem podle správních orgánů tyto rozpory spočívají. Žalovaný pak kromě citací zmíněných dokumentů na dvou stranách shrnuje svůj postoj a se závěry krajského úřadu se ztotožňuje.
18. Žalobce v odvolání namítal, že (1) vyhověním žádosti by nedošlo k rozšíření sítě SVČ, ale *kodifikaci* stávající nabídky volnočasových aktivit, (2) krajský úřad neposoudil soulad s oběma dlouhodobými záměry, které předpokládají rozvoj zájmového vzdělávání, (3) nerozlišil mezi domy dětí mládeže („DDM“) a stanicemi, (4) nesprávně posoudil přiměřenost dojezdových vzdáleností, (5) rozhodl v rozporu s právem na rovný přístup ke vzdělání pouze na základě kapacitního kritéria a (6) nevyzval žalobce k doplnění žádosti.
19. Krajský úřad ve svém stanovisku k odvolání kladl důraz na konstitutivní povahu zápisu do školského rejstříku. Pro SVČ, jehož činnost žalobce vykonává, není v rejstříku zapsáno žádné pracoviště na území Jihomoravského kraje. Nemůže tedy jít o *kodifikaci* stávajícího stavu (1). Význam pojmů SVČ, domu dětí a mládeže a stanice zájmových činností vysvětlil krajský úřad již v prvostupňovém rozhodnutí – jeden dům dětí a mládeže může obsáhnout činnost několika stanic. Není proto důvod hodnotit dostupnost zájmového vzdělávání počtem stanic odděleně od DDM (3). Také otázce dojezdových vzdáleností se věnoval krajský úřad již v prvostupňovém rozhodnutí. U každého pracoviště, které chtěl žalobce zapsat, uvedl vzdálenost od nejbližšího stávajícího SVČ. Ve 4 případech je pracoviště SVČ přímo ve stejné městské části Brna, resp. obci, ve kterém má být zapsáno místo poskytování vzdělání Veselé vědy JMK. Ve zbylých 3 případech je čas jízdy veřejnou dopravou dle veřejně dostupných zdrojů max. 12 minut. Vzhledem k tomu, že školský zákon (§§ 178 a 179) počítá s dopravou do spádové mateřské a základní školy, není důvod, proč by (jakékoliv) dojíždění za zájmovým vzděláním mělo být problematické. Dojíždění do SVČ připouští výslovně i DZ ČR (přiměřená *dojezdová* vzdálenost, pozn. soudu). Dokonce i žalobce s dojížděním počítá, jelikož nabízí možnost navštěvovat kroužek na jiné škole (v případě nenaplnění minimální kapacity). Vzhledem k absenci vymezení přiměřených dojezdových vzdáleností je posouzení této okolnosti na úvaze krajského úřadu. Ten posoudil vzdálenosti v nyní posuzované věci jako přiměřené. Z metodiky ČVUT není zřejmé, na základě čeho byly vzdálenosti určeny (4).
20. Krajský úřad ve stanovisku dále uvedl, že žádost nebyla zamítnuta proto, že žalobce není veřejnou institucí. Pravidla upravená v dlouhodobých záměrech platí pro všechny zřizovatele stejně. Uvedl, že *„právo na vzdělání zakotvené Listinou základních práv a svobod v čl. 33 nelze chápat tak, že každé dítě má právo na to, aby přímo v místě jeho bydliště, nebo v místě, kam chodí do školy, mělo v dobu, která se mu nejlépe hodí, vždy kroužek, o který má zájem, přičemž tento kroužek je organizovaný entitou zapsanou jako středisko volného času v rejstříku.“* Podle krajského úřadu mohou děti svůj volný čas organizovaně trávit mnoha dalšími

způsoby a s mnoha jinými subjekty, než jsou ty předpokládané školským zákonem, např. ve sportovních oddílech, uměleckých souborech, v Junáku, Skatu a Pionýru, modelářských spolcích apod. Není úlohou státu saturovat veškerou poptávku po volnočasových aktivitách všech dětí (5). Tím, že SVC Veselá věda nebude zapsáno do rejstříku, neztratí žalobce možnost i nadále poskytovat volnočasové aktivity, tak jak to činí doposud. Výzva k doplnění žádosti by postrádala smysl. Žádost byla zamítnuta pro rozpor s dlouhodobými záměry, nikoliv z důvodu chybějících příloh žádosti (6). Krajský úřad uzavřel, že od 1. ledna 2024 došlo v Jihomoravském kraji ke sloučení středisek volného času, v důsledku čehož zaniklo 5 samostatných SVC. Cílem těchto změn byla stabilizace a dlouhodobá udržitelnost sítě SVC. Zápis nového subjektu by byl krokem proti smyslu popsanych změn.

21. Žalovaný nad rámec citovaných dokumentů doplnil, že je žádost zřejmě v rozporu s oběma dlouhodobými záměry. Dlouhodobý záměr kraje v podstatě přejímá z DZ ČR vyloučení zápisu míst poskytování zájmového vzdělávání v přiměřených dojezdových vzdálenostech od těch stávajících a za hranicí kraje a nad jeho rámec zamezuje zápis nových SVC obecně (2). K dojezdovým vzdálenostem uvedl, že striktní vymezení není z povahy teritoriálních specifik možné, protože je pro každý dílčí případ jedinečné. V zásadě přitom jak nastavení přiměřených vzdáleností obecně, tak v konkrétních případech, bude stejně na úvaze krajského úřadu. Krajský úřad vyhodnotil v nyní posuzované věci vzdálenosti jiných SVC jako přiměřené. Není podstatné, že stávající SVC nenabízí *badatelské* kroužky, protože v souladu s dlouhodobými záměry nelze zapsat středisko volného času tam, kde již jiné působí. Judikatura týkající se nutnosti posouzení kvalitativních kritérií není v posuzované věci přílehlavá. Žalobce navíc nedoložil kvalitativní význam v míře, která by odůvodňovala překročení kvantitativních limitů dlouhodobých záměrů. Ve zbytku se ztotožnil s prvostupňovým rozhodnutím.
22. Na všechny námitky tedy žalovaný v napadeném rozhodnutí, ačkoliv stručně (a prostřednictvím rozsáhlých citací), reagoval. Z rozhodnutí je zřejmé, že se žalovaný ztotožnil s krajským úřadem a proč. Ve světle výše citované judikatury proto napadené rozhodnutí ob stojí. Ostatně ze žaloby je zřejmé, že žalobce ví, proč správní orgány jeho žádosti nevyhověly (rozpor s DZ JMK a DZ ČR), a s jejich závěry nesouhlasí.
23. Jádrem sporu je tedy otázka, zda byly splněny podmínky pro zamítnutí žádosti žalobce o zápis SVC (se sedmi místy poskytování vzdělání) do rejstříku.
24. Podle § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona je důvodem pro zamítnutí žádosti o zapsání její nesoulad s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky nebo příslušného kraje.
25. Z citovaného ustanovení je zřejmé, že pro zamítnutí žádosti postačí nesoulad žádosti pouze i jen s jedním z dlouhodobých záměrů (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2026, č. j. 5 A 83/2025-43). Podle správních orgánů není žádost žalobce v souladu ani s jedním z nich.
26. Podle bodu 8.2. DZ ČR „*Konkrétní kritéria pro zápis středisek volného času do rejstříku škol a školských zařízení stanoví krajský úřad ve svém dlouhodobém záměru podle místních podmínek, zejména s ohledem na počet dětí, žáků, studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a demografický vývoj. V žádném případě však není možno zřídit nové středisko volného času v přiměřené dojezdové vzdálenosti od místa, kde už SVC působí. Nebudou zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb mimo území kraje, v němž má sídlo právnická osoba, která činnost střediska volného času vykonává.*“

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

27. DZ JMK v bodě 10.8.2 uvádí:

- a) *„Sít' SVČ je v kraji dostatečná, proto nebudou zapisována do rejstříku nová SVČ, bude podporováno zkvalitnění nabízených činností s přihlédnutím k potřebám daného regionu, nikoliv jejich extenzivní rozvoj.*
- b) *Nová místa výkonu činnosti budou do rejstříku zapisována jako náhrada za místa, kde zájmové vzdělávání přestalo být poskytováno, a v místech, kde je vzhledem k demografickému vývoji a aktuální situaci v konkrétní lokalitě nabídka volnočasových aktivit nedostatečně pokryta. Nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb nebudou zapisována mimo území JMK, výjimkou je pracoviště určené pro vzdělávání dětí z JMK v oblasti v EVVO z důvodu vyčerpání vhodných dostupných přírodních lokalit v rámci JMK.“*

28. DZ ČR tedy výslovně omezuje vznik nových SVČ v *„přiměřené dojezdové vzdálenosti od místa, kde už SVČ působí“*. DZ JMK zápis nových SVČ do rejstříku vylučuje zcela. Krajský úřad v prvostupňovém rozhodnutí uvedl, jak daleko se nachází pracoviště jiných SVČ, a uzavřel, že ve všech sedmi případech jde o přiměřené dojezdové vzdálenosti. Z toho důvodu shledal zapsání SVČ do rejstříku v rozporu také s DZ ČR.

29. V případě DZ JMK je rozpor zřejmý. Ostatně sám žalobce připouští, že jde o *plošný zákaz* zápisu nových SVČ. Co se týče rozporu s DZ ČR, žalobce má za to, že správní orgány vyhodnotily přiměřenost dojezdových vzdáleností nesprávně. Před posouzením této otázky se však musel soud zabývat námitkami směřujícími proti zákonnosti, ústavnosti a aplikovatelnosti dlouhodobých záměrů. Otázkou, zda správní orgány a soudy jsou oprávněny hodnotit obsah dlouhodobých záměrů, se zabýval Nejvyšší správní soud v žalobcem citovaném rozsudku ze dne 7. 12. 2022, č. j. 10 As 320/2020-8. Dospěl přitom k závěru, že *„[s]právní orgány i soudy [...] mohou a musejí vykládat a hodnotit obsah dlouhodobých záměrů a dbát na to, aby tyto záměry nezasahovaly do jádra práva na vzdělání“*.

30. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že *„omezení plynoucí ze zákona a dlouhodobých záměrů se musejí vykládat ústavně-konformně a v souladu s mezinárodními závazky ČR, tedy mimo jiné i se zřetelem k právu rodičů na alternativu ve vzdělávání (souvisícím s respektem k jejich náboženskému a filozofickému přesvědčení), a s požadavkem zajistit možnost plurality ve vzdělávání“*, dále, že *„zákonná úprava a dlouhodobé záměry nesmějí přímo či nepřímo plošně znemožňovat vznik a fungování nestátních škol“* a také že *„zákon i dlouhodobé záměry by měly dopadat na státní i nestátní školy rovnou měrou (tedy nikoli neodůvodněně nerovně)“*. Nepopřel, že jsou kapacitní důvody legitimním kritériem regulace vzdělávací soustavy. Nelze však odeprít soukromé základní školy zápis do rejstříku jen proto, že jsou kapacity stávajících státních škol v blízkém okruhu od místa vzniku zamýšlené školy dostatečné k přijetí dalších žáků. Nevezme-li ministerstvo v úvahu také kvalitativní aspekty, jsou-li z okolností věci myslitelné a žadatel je tvrdí, porušuje čl. 33 odst. 3 Listiny a čl. 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.). Takovými kvalitativními faktory mohou být například tvrzená odlišná (alternativní) vzdělávací koncepce oproti stávajícím školám, podpora místní samosprávy či doložený zájem rodičů (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2024, č. j. 10 As 105/2024-28).

31. Nejvyšší správní soud tak navázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 34/17, kde se Ústavní soud zabýval ústavností § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona. Konstatoval přitom, že právo na vzdělávání obsažené v čl. 33 Listiny základních práv a svobod patří mezi tzv. sociální práva, tedy mezi práva, jichž je možno se domáhat pouze v Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

mezích zákonů (čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), a to tak, aby byl zachován jistý minimální standard těchto sociálních práv. Ustanovení § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona, předpokládající soulad s celostátním dlouhodobým záměrem a relevantním krajským dlouhodobým záměrem, neznemožňuje plošně vznik nestátních škol, je-li aplikován shodně na školy státní i nestátní. Sleduje legitimní cíl a není svévolným zásadním snížením standardu základních práv. Prostřednictvím dlouhodobých záměrů se realizuje politická koncepce práva na vzdělávání. Daný postup, byť nemusí být jediným možným či nejlepším, je racionálním prostředkem zajištění vzdělávací soustavy. Podmínění zápisu do rejstříku škol a školských zařízení souladem s dlouhodobými záměry zajišťuje právo na vzdělávání podle vzdělávací politiky formulované v rámci ústavních mantinelů v dlouhodobých záměrech. Dále se Ústavní soud zabýval otázkou omezení vzniku nestátních škol z kapacitních důvodů. Uvedl, že jde o legitimní kritérium regulace vzdělávací soustavy, jehož důsledkem není zánik nestátních škol. Uzavřel, že úprava souladu žádosti o zápis základní školy do rejstříku s DZ ČR a DZ jednotlivých krajů podle § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona není protiústavní a že legitimním kritériem regulace vzdělávací soustavy jsou i kapacitní důvody.

32. Je tedy nutné v každém jednotlivém případě zkoumat, zda aplikace dlouhodobých záměrů v konkrétní věci nepovede k nepřiměřenému zásahu do práva na vzdělávání. Zatímco žalobce spatřuje takový zásah ve faktické nemožnosti zapsat nové SVČ do rejstříku čistě z důvodu naplnění kapacit, dle správních orgánů žalobce ani nenastínil existenci kvalitativních kritérií, v jejichž důsledku by měl být zápis proveden i přesto, že jsou kapacity SVČ naplněny.
33. Zdejší soud předně konstatuje, že závěry Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu v citovaných rozhodnutích nelze mechanicky aplikovat v nyní posuzované věci. Dlouhodobé záměry v nyní posuzované věci nedopadají odlišně na státní a nestátní školy. Omezení zápisu nových SVČ dopadá na SVČ bez ohledu na jejich zřizovatele stejně. Zároveň se citovaná judikatura týkala zápisu – vzniku – nových základních a středních škol. Na rozdíl od základních a středních škol může zájmové vzdělávání žalobce (i jiný subjekt) poskytovat i bez zápisu do rejstříku. V tomto ohledu tedy v případě SVČ nebude zásah do práv žadatele při zamítnutí zápisu z kapacitních důvodů zdaleka dosahovat závažnosti zamítnutí zápisu základní nebo střední školy. Zásah dlouhodobých záměrů do *samotné podstaty práva na zřizování neveřejných škol* či práva na vzdělávání bude v případě zájmového vzdělávání spíše výjimkou. Stanovení maximální kapacity SVČ, které na rozdíl od nezapsaných subjektů obdrží na svou činnost finanční podporu od státu, a které podléhají kontrolní činnosti, je vzhledem k tomu pochopitelné. Počet zapsaných SVČ nemůže být už jen z těchto důvodů neomezený.
34. Z uvedené judikatury lze však vycházet v tom ohledu, že správní orgány nemohou zamítnout žádost o zápis pouze z kapacitních důvodů, ale musí vzít v úvahu také kvalitativní aspekty, pokud jsou z okolností myslitelné a žadatel je tvrdí. Těmi mohou být například odlišná (alternativní) vzdělávací koncepce oproti stávajícím školám, podpora místní samosprávy a doložený zájem rodičů.
35. Zdejší soud tedy nemá na rozdíl od žalobce za to, že dlouhodobé záměry nemohou vyloučit zápis nových SVČ. Z citované judikatury vyplývá pouze to, že *zákonná úprava a dlouhodobé záměry nesmějí přímo či nepřímo plošně znemožňovat vznik a fungování nestátních škol a školských zařízení* ve smyslu diskriminace škol nestátních na úkor škol státních. Zamezení zápisu dalších SVČ, dopadající na všechna SVČ (bez ohledu na zřizovatele) stejně, takovou Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

diskriminací není. Obecně vzato nelze vyloučit, že budou kapacity vzdělávacích zařízení naplněny a nebude potřebné ani přínosné zřizovat (a zapisovat) nová. Bude však na autorech dlouhodobých záměrů, aby dostatečné kapacity doložili a odůvodnili, na žadatelích, aby vysvětlili, proč podle nich kapacity nedostačují nebo jaká kvalitativní kritéria by měla v jejich případě nad těmi kvantitativními převážet, a na správních orgánech příslušných k provedení zápisu, aby tato kritéria v každém konkrétním případě poměřily.

36. Nelze ani říct, že by se ze strany krajského úřadu (v roli zpracovatele DZ JMK) jednalo o svévoli. Dle bodu A.5.2 DZ JMK, který se věnuje střediskům volného času, je síť SVČ v kraji dlouhodobě stabilizovaná. Zájmové vzdělávání zde poskytovalo ke dni 1. 1. 2024 32 SVČ (z toho 18 zřizuje Jihomoravský kraj, 11 obce a 3 církev). Celkem mají tyto organizace v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno cca 330 míst výkonu činnosti. Jejich počty se však během let různě mění. SVČ na jedné straně získávají nové prostory, na druhé straně na některých pracovištích svoji činnost končí. Reagují tím na aktuální poptávku po zájmové činnosti v rámci daného regionu. Pro udržitelnost i vyšší akceschopnost a zefektivnění fungování jednotlivých organizací je potřeba vytvořit dostatečně ekonomicky a personálně stabilní celky. Jihomoravský kraj proto schválil sloučení některých SVČ, jejichž cílem je zajištění dlouhodobě udržitelné sítě SVČ po změně způsobu financování těchto školských zařízení, snaha o zachování stávajícího rozsahu zájmového vzdělávání za současného snížení počtu samostatných organizací a zachování činností SVČ v rámci regionu ve všech místech, kde je aktuálně zájmové vzdělávání poskytováno. Nastavená kvantitativní kritéria tak zdejší soud nepovažuje sama o sobě za nezákonná ani jakkoli rozporná s ústavními principy.
37. Pokud krajský úřad vyhodnotil stávající kapacity SVČ jako dostačující, a navíc považuje za vhodné počty SVČ spíše snižovat, je logickým důsledkem pozastavení zápisu nových SVČ. Nelze přitom souhlasit se žalobcem, že by se tím dostal DZ JMK do rozporu s DZ ČR. Ten za zásadní pro stanovení kritérií zápisu SVČ v jednotlivých krajích považuje *místní podmínky, zejména s ohledem na počet dětí, žáků, studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a demografický vývoj*. Tedy právě kritéria kvantitativní – počet studentů a počet zařízení poskytujících daný druh vzdělávání (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2024, č. j. 5 As 175/2023-32). Pokud DZ ČR ukládá krajským úřadům stanovit konkrétní kritéria, může být (zejména s ohledem na demografický vývoj), v případě dostatečného množství takových zařízení na počet studentů, logicky důsledkem i omezení či úplné zamezení vzniku dalších SVČ. Ani to, že DZ ČR počítá v obecné rovině s rozvojem vzdělávací soustavy, neznamená, že nelze konkrétně vznik SVČ (jejichž kapacita je dle krajských úřadů dostatečná) po dobu platnosti DZ omezit. Jednak rozvoj vzdělávací soustavy nemusí spočívat ve vzniku či zápisu dalších vzdělávacích zařízení, ale například ve zkvalitňování těch již existujících, jednak SVČ tvoří pouze část vzdělávací soustavy a rozvoj (kvalitativní i kvantitativní) může být podporován u jiného typu školských zařízení.
38. Z výčtu kapacit SVČ v bodě A.5.2 DZ JMK je zřejmé, že při výpočtu kapacit SVČ v kraji, které považuje krajský úřad za dostatečné, nebyly zahrnuty služby, které poskytuje žalobce na území Jihomoravského kraje. To vyvrací žalobcovu tezi, že by nedošlo k navýšení kapacit SVČ, ale jen ke kodifikaci současného stavu. Při úvahách o dostatečných kapacitách zájmového vzdělávání navíc nelze opomenout, že zájmové vzdělávání poskytují dle § 111 školského zákona také kluby a družiny a konečně i subjekty, které vůbec nepodléhají zápisu do rejstříku. Obdobně se vyjádřil krajský úřad ve stanovisku k odvolání: „i když odvolatel může poskytovat (a dle skutečností uváděných v žádosti i poskytuje) dětem na území Jihomoravského kraje zájmovou činnost, která se svou faktickou podobou a průběhem podobá (či

shoduje) se zájmovým vzděláváním poskytovaným SVČ podle školského zákona, není z hlediska školského zákona střediskem volného času, které vykonává činnost v Jihomoravském kraji.“

39. Nelze přisvědčit ani žalobcovu názoru, že plošný zákaz je nefunkční, protože vylučuje zápis nových SVČ i v budoucnu i v případě úbytku kapacit nebo jiných zásadních změn. Dlouhodobé záměry se zpracovávají a vyhodnocují jednou za 4 roky (§ 9 odst. 4 školského zákona) a vycházejí z aktuálních potřeb a situace. Aktuálnost a reflexe změn a nových požadavků na vzdělávání zajišťuje časové omezení dlouhodobých záměrů. Školský zákon také v § 10 předpokládá každoroční zpracování výročních zpráv o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji, které podle § 4 vyhlášky. č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, obsahují její hodnocení bez ohledu na zřizovatele a hodnocení naplnění dlouhodobého záměru v kraji. Pro úpravu kapacity škol (nebo jiných vzdělávacích zařízení) v době účinnosti dlouhodobého plánu by bylo třeba shledat a konkretizovat změnu aktuální potřeby, která musí být podložena konkrétními poznatky, jejichž zdrojem mohou být jak uvedené výroční zprávy, tak i poznatky z činnosti České školní inspekce (§ 174 školského zákona), či jiné poznatky včetně podnětů či stížností občanů. Úprava kapacit těžko může být podmíněna názorem nového zřizovatele, že jím provozovaná škola bude poskytovat kvalitnější výuku než školy stávající (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 2 As 69/2019-40).
40. Ostatně pokud by opravdu došlo k zásadnímu úbytku SVČ, bude muset dojít buď ke změně dlouhodobých záměrů anebo budou muset to, že dlouhodobé záměry neodpovídají skutečnosti, promítnout do svých rozhodnutí správní orgány při rozhodování o žádostech a od dlouhodobých záměrů se odklonit. Žalobce ale ani netvrdí, že by se kapacity od přijetí dlouhodobých záměrů zásadně změnily, a proto tato čistě hypotetická situace nemůže mít na posouzení jeho žádosti vliv.
41. Bod 10.8.2 (b) DZ JMK je podle žalobce diskriminační. Zatímco stávajícím SVČ umožňuje v případě změny situace (z hlediska kapacit stávajících SVČ) zapsat nová místa, subjektům, které doposud v rejstříku zapsány nejsou, tato možnost dána není.
42. Zdejší soud nepopírá, že toto ustanovení je z hlediska žalobcem odkazovaného rozhodnutí Vysočina problematické. Žalovaný v něm odkázal na své obdobné rozhodnutí ze dne 27. 7. 2021 č. j. MSMT-13188/2021-3, a dospěl k závěru, že obecně není přípustné, pokud krajský úřad přistupuje odlišně k novým SVČ, u nichž po dobu platnosti dlouhodobého záměru zápis do rejstříku škol a školských zařízení vůbec nepřipouští, zatímco v místech, kde vznikne oprávněná potřeba zřízení SVČ, umožňuje tuto potřebu řešit zápisem místa výkonu činnosti již zapsaného SVČ. Rozhodnutí Vysočina je nepochybně ve smyslu § 51 s. ř. s. oběma stranám známé, neboť žalobce je předložil a žalovaný je jeho autorem.
43. Z rozhodnutí Vysočina však nelze opomenout závěr žalovaného, že „uvedené neznamena, že v DZ ČR 2023-2027 a DZ KV 2024-2028 nemohou existovat plošná opatření, je však třeba zajistit, aby tato opatření měla vždy legitimní cíl a respektovala principy uplatňované ve veřejné správě, tedy nebyla zcela bezdůvodně diskriminační vůči určité skupině osob“, a nelze opomenout rovněž konkrétní okolnosti rozhodnutí Vysočina. V tamní věci totiž Krajský úřad Kraje Vysočina v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí připustil možnost (potřebu) zápisu místa poskytování vzdělávání nebo školských služeb v obci Dušejov („Krajský úřad, následující podmínky DZ ČR a DZ KV, je toho názoru, že by bylo možné zapsat místo poskytování vzdělávání v obci Dušejov, ale pouze u již existujícího SVČ.“), a priori však odmítl

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

tuto potřebu řešit zápisem nového SVČ, nýbrž výhradně zápisem nového místa poskytování stávajícího SVČ. V nynější věci však žalovaný potřebu rozšíření poskytování služeb SVČ v místech, k nimž směřovala žalobcová žádost, neshledal a DZ JMK obecně sleduje snížení počtu samostatných SVČ, zefektivnění jednotlivých organizací a vytvoření ekonomicky a personálně stabilnějších celků, přičemž v minulosti již za tímto účelem došlo ke sloučení SVČ zřízených krajem.

44. Jak již bylo uvedeno, vzhledem k nutnosti zohlednění faktických podmínek při rozhodování o konkrétní žádosti je přípustný odklon od kritérií stanovených DZ – pokud by tedy v daném místě vznikla potřeba rozšíření zájmového vzdělávání, musely by k tomu správní orgány v řízení o žádosti žalobce přihlídnout a věc pečlivě posoudit i ze shora uvedených hledisek. Je ale primárně na žadateli, aby takové okolnosti tvrdil a doložil. To žalobce neučinil.
45. Zdejší soud na rozdíl od žalobce nemá ani za to, že by předmětem žádosti nebyl fakticky zápis nového SVČ. Žalobce sice je SVČ zapsaným v rejstříku škol a školských zařízení; v nynější věci však má dle žádosti činnost stanice vykonávat nikoliv žalobce, nýbrž nově založená školská právnická osoba Veselá věda, středisko volného času Jižní Morava.
46. Vznik (zápis) SVČ pak nelze ztotožňovat s poskytováním volnočasových aktivit pro děti. Ty mohou poskytovat a také poskytují i subjekty neupravené školským zákonem a nepodléhající zápisu do rejstříku (např. spolky jako Junák, sdružení dobrovolných hasičů, asociace turistických oddílů a další – viz bod B.7a DZ JMK). Tyto spolky pak nemusí splňovat podmínky dlouhodobých záměrů, mohou vznikat bez jakéhokoliv omezení, ale nezískávají výhody SVČ dle školského zákona. S poskytováním neformálního vzdělávání různorodými subjekty počítá i Strategie vzdělávání 2030+: *„Neformální vzdělávání se odehrává v mnoha různých formách. Od malých individuálních či skupinových aktivit přes vysoce kontextuální standardizované vzdělávací programy, časově omezené či dlouhodobé, implementované do formálního školského systému, nebo naopak programy a volnočasové aktivity zcela oddělené od vzdělávání ve školách.“*
47. Z faktického nabízení volnočasových aktivit ani z toho, že žalobce vykonává činnost SVČ v jiném kraji, tedy nelze vyvodit nárok na „převedení“ těchto aktivit pod nově založenou školskou právnickou osobu a její zápis do rejstříku SVČ. Tím spíše pokud DZ ČR zápis nových míst poskytovaného školských služeb mimo území kraje, v němž má sídlo právnická osoba, která činnost SVČ vykonává, zapovídá a jeho sledovaným cílem je zřejmě takové praxi zabránit. To je v přímém rozporu s tím, že by se měly takto fungující SVČ automaticky zapsat v krajích, kde působí. Obdobně přitom námitku žalobce vypořádal žalovaný v napadeném rozhodnutí: *„tím, že SVČ Veselá věda JMK nebude zapsáno do rejstříku škol a školských zařízení, neztratí odvolatel možnost i nadále poskytovat volnočasové aktivity, tak jak to činí doposud, protože zápis do rejstříku není podmínkou poskytování takových aktivit. Nedojde tedy k zásahu do jeho práv ani ke snížení disponibilní nabídky volnočasových aktivit pro žáky z Jihomoravského kraje. Zároveň je nutno upozornit, že případné požadované „převedení“ těchto aktivit pod novou právnickou osobu odvolatele, která dosud nevznikla, se nutně musí podřídit právním předpisům, tedy mj. i ustanovením dlouhodobých záměrů.“*
48. Žalobce dále namítá, že správní orgány úplně opomenuly přihlížet ke kvalitativním kritériím, ačkoliv dle citované judikatury musí. Žalobce nabízí lepší a bezpečnější zájmové vzdělání s polytechnickým a přírodovědným zaměřením po kterém je velká, jinými SVČ neuspokojená nabídka.

49. Zdejší soud v první řadě uvádí, že v příloze 2 DZ JMK je uvedeno, že polytechnické a přírodovědné kroužky pro žáky ZŠ i SŠ realizuje všech 19 SVČ zřízených krajem (ačkoliv jejich přesný počet není sledován). Není tedy pravdou, že by taková nabídka v kraji doposud neexistovala, jak tvrdí žalobce.
50. Žalobce svou žádost odůvodnil (kromě *kodifikace* současného stavu) tím, že rozšiřuje nabídku o specializované programy v oblasti polytechnického a přírodovědného vzdělávání s vysokou metodickou a materiální náročností. Podle vyjádření ředitelů škol jsou kroužky žalobce potřebným doplněním zájmových aktivit. Žalobce navíc přinese kvalitní programy do míst se žádnou nebo omezenou nabídkou zájmového vzdělávání v těch nejmenších sídlech kraje. Z hlediska specializace zde nejsou duplicitní stávající SVČ či školní kluby. Podle dat žalobce pouze 10 % rodičů je ochotno dovážet děti do vzdálenějších SVČ, s čímž je třeba počítat z hlediska dojezdových vzdáleností (žalobce cílí primárně na žáky prvního stupně ZŠ). Poskytování vzdělání žákům 1. stupně ZŠ v oblasti přírodních věd a polytechniky naplňuje cíle Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.
51. Žalovaný v napadeném rozhodnutí (v rámci citace stanoviska krajského úřadu k odvolání) uvedl, že „*právo na vzdělání zakotvené Listinou základních práv a svobod v čl. 33 nelze chápat tak, že každé dítě má právo na to, aby přímo v místě jeho bydliště, nebo v místě, kam chodí do školy, mělo v dobu, která se mu nejlépe hodí, vždy kroužek, o který má zájem, přičemž tento kroužek je organizovaný entitou zapsanou jako středisko volného času v rejstříku. Takové extenzivní pojetí práva na vzdělání nelze dovodit ani z judikatury, ze školského zákona ani z dlouhodobých záměrů. Chození do kroužku organizovaného Veselou vědou JMK není jedinou možností pro zájmové vzdělávání dětí v místech, kde chce Veselá věda JMK působit. Přímo v místech či přiměřené dojezdové vzdálenosti působí jiná SVČ. Veselá věda JMK by měla působit v budovách základních škol, při kterých současně působí školní družiny, které také poskytují zájmové vzdělávání. Nadto mohou děti svůj volný čas organizovaně trávit mnoha dalšími způsoby a s mnoha jinými subjekty, než jsou ty předpokládané školským zákonem, jak ve sportovních oddílech, uměleckých souborech, v Junáku, Skatu a Pionýru, modelářských spolcích apod. Není úlohou státu saturovat veškerou poptávku po volnočasových aktivitách všech dětí.*“ Žalovaný pak uzavřel, že zásadním důvodem rozporu žádosti s DZ JMK a tedy i jejího zamítnutí je existence stávajících SVČ v dojezdové vzdálenosti od míst, ve kterých chce působit žalobce. Uvedené považuje zdejší soud za adekvátní odůvodnění, proč nepovažuje žalovaný pouze obecně formulovaná tvrzení o tom, že jsou žalobcova SVČ kvalitnější než ta dosavadní, za důvod k upozadění kvantitativních kritérií. Obzvlášť pokud se tvrzení, že nabídka přírodovědných a polytechnických kroužků vůbec neexistuje, ukázalo jako mylné.
52. Lichý je ovšem závěr žalovaného, že nelze argumentovat kvalitativním hlediskem, protože SVČ, o jejíž zápis žalobce žádá, činnost dosud nevykonávala (dosud nevznikla). Takový argument by úplně vyloučil zhodnocení dosavadního působení poskytovatelů vzdělávání u žádosti o jejich zápis do rejstříku. Dle zdejšího soudu je naopak logické přihlídnout v tomto ohledu k dosavadní faktické (a v jiných krajích i formální) činnosti žadatele.
53. Zdejší soud však nemá za to, že by žalobce vzbudil dojem, že jsou jím poskytované zájmové kroužky natolik odlišné a specifické, aby převážily nad kvantitativními kritérii dlouhodobých záměrů a bylo by nutné jeho SVČ zapsat a naplnit tak právo rodičů a jejich dětí na *alternativu ve vzdělávání*. Vykládalo-li by se alternativní vzdělávání tak extenzivně, jak činí žalobce, muselo by být zapsáno každé SVČ na základě tvrzení, že je lepší a jiné, než dosavadní SVČ, kapacitám navzdory. Zásadní odlišnost žalobcovy vzdělávací koncepce však zdejší soud neshledal (a žalobce v tomto ohledu ani nic konkrétního netvrdil). V souladu Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

s odůvodněním napadeného rozhodnutí má zdejší soud za to, že právo na alternativní vzdělávání neznamena právo zápisu každého jednoho SVČ poskytující konkrétní kroužek v konkrétním místě. Žalobce nedokládá ani podporu místní samosprávy či tvrzený zájem rodičů. Nebylo tak naplněno (resp. konkrétně tvrzeno) ani jedno z kvalitativních kritérií dle žalobcem citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2022, č. j. 10 As 320/2020-58, a žádné jiné žalobce ani netvrdil (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2025, č. j. 5 A 10/2024-80). Zdejší soud ani v tomto ohledu neshledal pochybení správních orgánů.

54. Na rozdíl od věci posuzované zdejším soudem v rozsudku ze dne 6. 5. 2025, č. j. 31 A 38/2024-106, kterého se žalobce dovolává, v nyní posuzované věci dle zdejšího soudu nevyšly najevo „významné indicie o existenci podstatných skutečností které by měly reálný vliv na posouzení žádosti“. Žalobce sice namítal, z jakých úhlů žalovaný opomenul jeho žádost posoudit, konkrétně však netvrdil (natož doložil) kvalitativní kritéria, která by měla svědčit ve prospěch jeho žádosti na úkor kvantitativních kritérií upřednostněných dlouhodobými záměry. Ostatně i v tamější věci dospěl zdejší soud k závěru, že DZ ČR preferuje kritérium faktické potřeby, která se odvíjí od dosavadní míry zajištění zájmového vzdělávání v dané oblasti, a že je toto kritérium legitimní, neboť samo o sobě zahrnuje regulaci kapacity a celkového počtu vzdělávacích zařízení tak, aby (zejména s ohledem na financování) nabídka nepřesahovala poptávku.
55. Zdejší soud konečně považuje odůvodnění stran přiměřené dojezdové vzdálenosti za dostatečné. Jeho stručnost a obecnost odpovídá způsobu, jakým tuto námitku žalobce vznesl v odvolání. Žalobce v odvolání namítal pouze to, že „[k] zápisu navržených 7 míst bylo vybráno tak, aby zcela jistě vyšly vstříc podmínce „přiměřené dojezdové vzdálenosti“, že žalovaný nezohlednil faktickou přístupnost a dostupnost volnočasových aktivit v uvedených lokalitách (aniž by jakkoliv konkretizoval v čem podle něj tato kritéria svědčí v jeho prospěch) a (tomuto se věnoval žalobce nejdříve) že přiměřená dojezdová vzdálenost není upravená žádným právním předpisem a ani správní orgány ji nijak nedefinovaly.
56. Předně lze souhlasit se žalovaným, že není nutné, aby byly dojezdové vzdálenosti obecně vymezeny. Naopak je v pořádku, že je v tomto ohledu ponechán správním orgánům prostor pro výklad neurčitěho právního pojmu. Mohou tak zohlednit konkrétní okolnosti v každém jednotlivém případě. Odkaz na nařízení vlády č. 307/2012 Sb., o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb, nepovažuje zdejší soud za přílehlavý, jelikož zdravotní služby se svou povahou (a významem jejich dostupnosti) od SVČ podstatně liší. Povinnost krajských úřadů stanovit konkrétní kritéria pro přiměřenou dojezdovou vzdálenost z DZ ČR nevyplývá. DZ ČR pouze stanoví, že krajské úřady stanoví konkrétní kritéria pro zápis SVČ do rejstříku a že v žádném případě však nebudou zapisována nová střediska v přiměřené dojezdové vzdálenosti. Ani standardy ČVUT nejsou pro správní orgány závazné, nicméně zdejší soud připouští, že z nich lze v argumentační rovině vycházet. Sám žalobce však uvádí, že pro děti z 1. stupně základní školy metodika počítá s 30 minutami veřejné hromadné dopravy (a že tato doba zahrnuje nejen čas strávený samotnou jízdou, ale také pěší cestu dítěte z domova na zastávku a ze zastávky do místa poskytování vzdělávání). V kontextu toho se nejeví zdejšímu soudu 12 minut (bez započtení pěší části cesty) jako doba nepřiměřená. Žalobce pak sice vytýká žalovanému, že nezkoumal jízdní řády k jednotlivým trasám a nepočítal s pěší částí cesty, sám ale netvrdí, že by hromadná doprava nebyla dostatečná (což se navíc může i změnit) nebo že by v součtu s cestou na a z prostředku hromadné dopravy přesáhlo cestování oněch 30 minut, na které se odkazuje. Lze také zmínit, že metodika se týká

Shodu s prvopisem potvrzuje: R. L.

povinného vzdělávání na prvním stupni ZŠ, nikoliv volnočasových aktivit, na které nelze klást z hlediska dostupnosti tytéž požadavky.

57. Krajský úřad dále ve svém rozhodnutí k jednotlivým místům, kde měl žalobce dle žádosti poskytovat vzdělávání, uvedl, v jaké dojezdové vzdálenosti působí nejbližší SVČ. Zatímco v jednom případě působí SVČ přímo na adrese, na které chtěl vzdělávání poskytovat i žalobce, nejdelší vzdálenost byla v případě základní školy Židlochovice – 12 minut autobusem z obce Velké Němčice. Krajský úřad uvedl, že se žáci prvního stupně samostatně přepravují do školy a je stejně tak možné, aby se dopravovali i na zájmové vzdělání. Žalovaný se s tím v napadeném rozhodnutí ztotožnil.
58. Zdejší soud, stejně jako žalovaný, považuje zmíněné dojezdové vzdálenosti za přiměřené. Argument žalobce, že SVČ není ve 4 ze 7 obcí, ve kterých chtěl zájmové vzdělání poskytovat, je lichý. V Jihomoravském kraji je 673 obcí a lze si jen stěží představit, že by v každé z nich bylo poskytováno zájmové vzdělávání. Logikou žalobce by bylo kritérium přiměřených dojezdových vzdáleností naplněno pouze tehdy, kdyby bylo SVČ v každé obci, ve které působí základní škola, a to navíc jen v případě, že by tamější SVČ nabízelo identické kroužky jako on. Je přitom logické, že pokrytí službami, včetně středisek volného času, se bude (zejména v malých obcích) lišit. Ani obecné tvrzení žalobce, že *většina těchto zařízení žádnou kvalitativně srovnatelnou aktivitu pro cílovou skupinu nenabízí*, uvedené nezvratí. Jednak není zřejmé, z čeho vyplývá přesvědčení žalobce, že jiná zařízení neposkytují kvalitativně srovnatelné aktivity, a jednak nelze dovodit, že by v každé obci měly být prostřednictvím SVČ nabízeny všechny myslitelné kroužky. Je nutné vzít také v úvahu to, že o čím specializovanější a *jedinečnější* kroužky se jedná, tím nutně bude i pokrytí a dopravní dostupnost nižší. Jak již bylo zmíněno, pouhý názor žalobce, že jsou jeho služby kvalitnější a žádané, nestačí.
59. Žalobce tvrdí, že krajský úřad v minulosti jiným žadatelům o zápis do školského rejstříku místa poskytování vzdělávání do rejstříku zapsal, a to i přesto, že tato místa byla v kratších dojezdových vzdálenostech, než jak tomu je u projednávané žádosti. V doplnění odvolání zmínil 17 míst poskytování školských služeb zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení u Středisko volného času Blansko, příspěvková organizace, a uvedl dojezdovou vzdálenost těchto míst do sídla poskytovatele (které je taktéž zapsaným místem). Žalobcovo srovnání ale nedává smysl. Skutečnost, že v současné době jsou v rejstříku pro Blansko a okolí zapsána také místa poskytování služeb SVČ, která od sebe nejsou příliš vzdálená, nemá sama o sobě žádnou vypovídací hodnotu. Jaká SVČ s kratší dojezdovou vzdáleností správní orgány v nedávné době do rejstříku zapsaly, to žalobce neuvedl. Zdejší soud tedy nemá důvod zpochybnit závěr žalovaného, že žádná taková zapsána nebyla.
60. Konečně má zdejší soud stejně jako žalovaný za to, že rozlišení mezi domy dětí a mládeže a stanicemi zájmového vzdělávání je v nyní posuzované věci bez významu. Kritéria jsou stanovena pro všechna SVČ bez rozdílu. Podle § 4 odst. 4 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, dům dětí a mládeže uskutečňuje činnost ve více oblastech zájmového vzdělávání, zatímco stanice je zaměřená na jednu oblast. Závěr správních orgánů o dostatečné kapacitě SVČ (čítající pouze jednu stanici) je tedy pochopitelný. Žalobcova argumentace by dávala smysl ve chvíli, kdy by byl stav opačný a v kraji by působil pouze jeden šířeji zaměřený dům dětí a mládeže.

VI. Závěr a náklady řízení

61. Ze shora uvedených důvodů krajský soud bez jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 1 s. ř. s. žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 s. ř. s. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 28. května 2026

David Raus v.r.
předseda senátu